

Examining The Opinions of Classroom Teachers Related to Course Supervision

Mevlüt Uygur¹

Kırşehir Ahi Evran University, Institute of Social Sciences, Department of Educational Administration

ABSTRACT

The aim of this research is to examine the opinions of the classroom teachers about school principals' supervision of the course. In the research, the phenomenology pattern, one of the qualitative research methods, was used. The working group consists of 9 classroom teachers working in official primary schools in Konya in 2019-2020 academic year. The data were collected by a semi-structured interview form prepared by the researcher. Content analysis was used in the analysis of the data. According to the findings obtained from the analysis of the data, it was determined that the school principals attended the most classes during the audit implementation process, followed by paperwork, file examination, monitoring of the course and dealing with the physical structure of the class. Another conclusion reached in the research is that, it was determined that the course supervision carried out by the school principals had a negative impact as well as positive repercussions on the teachers' performance. In the research, opinions were stated that the principals should have teaching profession knowledge, good communication and classroom management knowledge as the aspects that the principal should be developed in the course supervision application.

ARTICLE INFO

Received: 08.04.2020

Revision received:
24.05.2020

Accepted: 25.05.2020

Published online:
25.05.2020

Key Words: Supervision, course supervision, classroom teacher. school principal

Sınıf Öğretmenlerinin Ders Denetimine İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi

Mevlüt Uygur¹

Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Yönetimi Bilim Dalı

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, okul müdürlerinin ders denetimi uygulaması hakkında sınıf öğretmenlerinin görüşlerini incelemektir. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden olgubilim (fenomenoloji) deseni kullanılmıştır. Çalışma grubu 2019-2020 eğitim ve öğretim yılında Konya ilinde resmi ilkokullarda görev yapan 9 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Veriler araştırmacı tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış bir görüşme formu ile toplanmıştır. Verilerin analizinde içerik analizi kullanılmıştır. Verilerin analizi sonucu elde edilen bulgulara göre denetim uygulama sürecinde okul müdürlerin en çok derse katıldıkları ve bunu sırayla evrak, dosya inceleme işlemleri, dersin işleyişini izleme ve sınıfın fiziksel yapısıyla ilgilenmenin izlediği tespit edilmiştir. Araştırmada ulaşılan başka bir sonuç ise okul müdürleri tarafından yapılan ders denetiminin öğretmenlerin performanslarına olumlu yansımalarının olduğu kadar olumsuz etkilediği şeklinde görüşler tespit edilmiştir. Araştırmada okul müdürünün ders denetimi uygulamasında geliştirilmesi gereken yönler olarak müdürlerin öğretmenlik meslek bilgisi, iyi iletişim ve sınıf yönetimi bilgisine sahip olmaları gerektiği şeklinde görüşler belirtilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Denetim, ders denetimi, sınıf öğretmeni, okul müdürü

MAKALE BİLGİSİ

Alınma Tarihi:
08.04.2020
Düzeltilmiş hali alınma tarihi: 24.05.2020
Kabul Edilme Tarihi: 25.05.2020
Çevrimiçi yayınlanma tarihi: 25.05.2020

[1] Sorumlu yazar iletişim bilgileri:
Doktora Öğrencisi
muvgur1978@gmail.com
0536 980 05 99

Giriş

Verimli bir eğitim sisteminin sağlanması için öğretmenlerin performansının etkin bir şekilde değerlendirilmesi ve denetlenmesi gerekmektedir (Drake, 1984). Bunun gerçekleşmesi için alanında uzmanlaşmış, liderlik özellikleri bulunan, iletişimi iyi olan liyakat sahibi okul müdürlerinin göreve gelmesine bağlıdır. Bu sayede öğretmenler doğru ve yerinde değerlendirilecek aksayan yönler tespit edilip, gerekli düzeltmeler yapılarak okulun belirlenen amaçlarına ulaşmaları sağlanacaktır.

Denetim için alanyazında çeşitli tanımlar yapılmıştır. Bunlardan bazıları şunlardır:

Denetim, örgütsel eylemlerin kabul edilen hedefler doğrultusunda, belirlenen ilke ve kurallara uygun olup olmadığının anlaşılması sürecidir (Aydın,2014).

Denetim, işgörenlerin faaliyetlerinin yönlendirme, rehberlik, gözetim ve koordinasyon unsurlarının toplanması olarak tanımlanabilir (AlBar, 2012).

Denetim, durumu belirleme, değerlendirme, düzeltme ve geliştirme öğelerinden oluşan etkinlikler bütünüdür (Başar, 2000).

Bu tanımlardan da anlaşıldığı gibi denetim örgütler için önemli bir süreç olarak değerlendirilebilir. Denetimin temel amacı ise örgütün hedeflerinin gerçekleştirilme derecesinin saptanması, daha iyi sonuçlar alabilmek için gerekli önlemlerin alınması ve sürecin geliştirilmesidir. Bu hedefle, örgütsel işleyiş bir bütün olarak, planlı ve programlı bir biçimde sürekli olarak izlenirken, eksik yönlerde saptanarak, düzeltilir; hataların tekrarlanması engellenmeye ve daha sağlıklı bir işleyiş gerçekleştirilmeye çalışılır (Aydın, 2014).

Kurum denetimi, bir eğitim kurumunun hedeflerini gerçekleştirmede insan ve madde kaynaklarının sağlanması, yararlanılma durumunun gözlenmesi, kontrol edilmesi ve ölçütlere göre değerlendirilmesidir. Okul denetimi ise, okulun eğitim ve yönetim süreçleri ile bunlarla ilgili kayıt ve işlemlerin incelenmesi kurumun genel işleyişi hakkında bir hükme varmak üzere gerçekleştirilen denetimdir (Seçen, 2010). Okul denetimi, okullarda öğretme ve öğrenme kalitesini sürdürmeyi veya iyileştirmeyi amaçlayan kalite kontrol faaliyetlerini kapsamaktadır. (Badau, 2014). Okul Denetimi yapılırken, kurumun tüm etkinlikleri incelenir, karşılaşılan sorunlar ve bunların çözüm yolları birlikte saptanır, alınabilecek önlemler hakkında ilgililere gerekli rehberlik yapılır. Böylece kurumun amaçlarına ulaşmasını sağlayacak şekilde çalışması, sürekli olarak yenilenmesi ve gelişmesine yardımcı olunur (Taymaz, 2011). Okul Denetimi, eğitimde kalite güvencesi, başarıyı sağlamak, sürdürmek ya da belirli bir alanda kaliteyi artırmak için tasarlanan, değerlendirme süreçlerine dayalı politika, prosedür ve uygulamalar olarak anlaşılabilir. Denetim, öğrenci, öğretmen, okul lideri, okullar ve sistemlerin performansını değerlendirmek ve öğrenciler için nasıl etkili bir eğitim verileceğini gözlemlemek için bir çerçeve olma fonksiyonunu yerine getirmektedir (Ünal, 2016).

Ders denetimi ise, okullarda genel denetimler sırasında ya da bunlardan ayrı olarak yapılan, öğretmenlerin kendi aralarındaki yetişkinliğini, çalışmasını, uyguladığı yöntemleri, bunları uygulamadaki yeterliliğini, öğrencilerin yetişme düzeylerini inceleyip değerlendirmeye yönelik bir denetim türüdür (Taymaz, 2011). Ders denetimi, öğrencinin öğrenimini kolaylaştıracak ve okul sisteminin hedeflerine ulaşacak şekilde öğretmen davranışlarını doğrudan etkileyen resmi olarak tasarlanmış bir davranıştır (Ekundayo, Oyerinde and Kolawole, 2013). Ders denetiminin hedefi eğitim ve öğretimin amaçlarına en uygun değer ve işlemleri bulmaktır. Bu hedefe göre denetim, her değerlendirme süreci gibi amaçlar bakımından yapılacaktır (Bursalıoğlu, 2005). Ders denetiminde öğretmenin öğretim yapma ve ders vermedeki başarısını değerlendirmenin yanı sıra öğretmenin eksikliklerini

giderme, yeteneklerini geliştirme, mesleğe ve çevreye uyumunu sağlama, yenilik ve değişikliklerini de kapsamaktadır (Taymaz, 2011).

Öğretmen denetiminde, öğretmene liderlik yapılarak öğretmenin sınıf içindeki davranışlarını etkilemek, öğretimle ilgili materyal ve yöntemleri seçme, değerlendirme ve kullanılmasında ona yardımcı olmak ve böylece öğretimi iyileştirmektir (Şişman, 2012).

Igwe (2001) okuldaki denetmenin bazı özel görevlerini tanımlamış ve aşağıdaki gibi listelemiştir:

- Müdürlerin ve öğretmenlerin çocukları daha iyi anlamalarına yardımcı olmak.
- Öğretmenlerin bireysel mesleki gelişimlerine yardımcı olmak.
- Takım çalışması için işbirliğini sağlamak.
- Öğretim materyallerini daha iyi kullanmak.
- Öğretim yöntemlerini geliştirmek.
- Öğrencilerin öğretmenlerini değerlendirmesini geliştirmek.
- Öğretmenlerin öz değerlendirme planının, çalışmasını ve ilerlemesini sağlamak.
- Toplum içinde öğretmenin saygınlık kazanmasına yardımcı olmak.
- Öğretim programı geliştirmek (Akt: Eya ve Chukwu, 2012).

Ders denetimi sayesinde hem öğretmenlerin performansları değerlendirilir, akademik başarıları yükseltilmeye çalışılır hem de öğrencilerin başarı durumları tespit edilip görülen aksaklıklar giderilmeye çalışılmaktadır. Bu sayede okulun belirlenen hedeflere ulaşmaları etkili denetim aracılığıyla gerçekleşebilir. Bu bağlamda ders denetimi okullar için çok önemli bir konu haline gelmiştir.

Dünyadaki hızlı değişimler ve dönüşümler Türkiye'yi de etkilemiş, sık sık eğitim sistemleri değişikliğe uğramıştır. Bu durumdan eğitim denetimi de etkilenmiştir. Türkiye'de okul ve ders denetimleri müfettişler tarafından yapılırken 24. 05. 2014 tarihinde çıkarılan Milli Eğitim Bakanlığı Rehberlik ve Denetim Başkanlığı ile Maarif Müfettişleri Başkanları Yönetmeliği'ne göre ders denetimi yapma yetkisi müfettişlerden alınarak okul müdürlerine verilmiştir (Resmi Gazete, 2014). Bu durum okul müdürlerinin yetki ve sorumluluklarını artırmıştır. Eğitimde ortaya çıkan yeni durum karşısında ilgili alanyazında değişik çalışmalar yapılmıştır (Akbaşlı ve Tunç, 2018; Birel ve Erçek, 2019; Dönmez ve Demirtaş, 2018; Ergen ve Eşiyok, 2017; Yeşil ve Kış, 2015). Bu çalışmalarda okul müdürlerinin ders denetimi yapması hakkında öğretmenlerin ve müdürlerin görüşleri incelenmiştir.

Bu araştırmanın amacı da sınıf öğretmenlerinin ders denetimi ile ilgili görüşleri belirlenip, tespit edilen aksaklıkların düzeltilmesi ve okulun etkinliğine katkıda bulunmaktır. Alanyazında sınırlı sayıda çalışma olmasından dolayı bu çalışma önemlidir. Ayrıca bundan sonra yapılacak çalışmalara yol gösterecek ve ilgili alanyazına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, okul müdürlerinin ders denetimi uygulaması hakkında sınıf öğretmenlerinin görüşlerini incelemektir. Bu amacın gerçekleşmesi için aşağıdaki alt amaçlara cevap aranacaktır.

1. Okul müdürlerinin ders denetimi yapma durumları ne düzeydedir?
2. Okul müdürleri tarafından yapılan ders denetimlerinin öğretmen performansına yansımaları hakkında sınıf öğretmenleri neler düşünmektedir?
3. Okul müdürlerince yapılan ders denetimlerinin geliştirilmesi hakkında sınıf öğretmenleri neler düşünmektedir?

Araştırmanın Önemi

Küreselleşme ile gelen hızlı değişimler bütün örgütleri olumlu ve olumsuz şekilde etkilemiştir. Örgütler bu değişimlere ayak uydurabilmek için yeni hedefler ve tedbirler belirlemişlerdir. Bu tedbirlerden birisi de denetimdir. Denetim son yıllarda bütün örgütler için önemli bir konu haline gelmiştir. Örgütlerin belirlediği amaçların ne kadarının gerçekleşip gerçekleşmediği denetim sayesinde ortaya çıkmaktadır. Denetim ile tespit edilen aksaklıklar düzeltilip örgütlerin amaçlarına ulaşmaları sağlanır.

Toplumdaki örgütlerden birisi de okullardır. Okullar öğrencilerin yetiştiği, ülkelerin geleceği açısından çok önemli bir eğitim kurumudur. Bu bağlamda okulların etkinliğinin ve verimliliğinin sağlanması için okulların etkili denetiminin yapılması gerekmektedir. Bu denetimlerden birisi de ders denetimidir. Son yıllarda ders denetimi yapma görevi eğitim müfettişlerinden alınarak okul müdürlerine verilmiştir. Bu bakımdan okul müdürünün görev ve sorumlulukları artmıştır. Okul müdürü öğretmenlerin dersine girerek ders denetimi yapmaktadırlar. Öğretmenin performansını ve öğrencilerin başarı durumlarını gözlemlemektedirler. Bu gözlemler sonucunda okul müdürü öğretmenlere geri dönüt vererek öğretmenlerin performansının artmasını sağlamaya çalışmaktadır. Bu bağlamda okul müdürlerinin ders denetimi uygulaması hakkında sınıf öğretmenlerinin görüşlerinin incelemesi için yapılan bu çalışma ile ders denetiminin daha etkili yapılması ve ilgili alanyazına katkı sağlaması açısından önemlidir.

Yöntem

Model

Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden olgubilim (fenomenoloji) deseni kullanılmıştır. Olgubilim deseni farkında olduğumuz ancak derinlemesine ve ayrıntılı bir anlayışa sahip olmadığımız olguların incelenmesidir (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Olgubilim (fenomenoloji) kendi odak noktası ve yöntemsel stratejileri olan bir nitel araştırma türüdür. Fenomenolojik araştırma, gerçek ya da bir fenomenin altında yatan yapıyla ilgilidir (Merriam, 2013).

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu 2019-2020 eğitim ve öğretim yılında Konya ilinde bulunan üç ilkokulda görev yapan 9 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Öğretmenler Ö1, Ö2.... Ö9 şeklinde kodlanmıştır. Çalışmaya katılan sınıf öğretmenlerine ait bilgiler Tablo 1 verilmiştir.

Tablo 1. Çalışma Grubuna Ait Bilgiler

Değişkenler	Seçenek	f	%
Cinsiyet	Kadın	7	77,8
	Erkek	2	22,2
Kıdem	1-10 yıl	1	11,1
	11-20 yıl	1	11,1
	21 yıl ve üstü	7	77,8
Öğrenim Durumu	Lisans	8	88,9
	Lisansüstü	1	11,1
Yaş	21-30	-	-
	31-40	1	11,1
	41 ve üstü	8	88,9
Toplam		9	100

Verilerin Toplanması

Bu çalışmada verilerin toplanmasında araştırmacı tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Görüşme formu hazırlanırken ilgili alanyazın taraması yapılmıştır. Ayrıca Eğitim yönetimi alanında uzman iki akademisyenin görüşleri alınarak görüşme formu son şeklini almıştır. Nitel araştırmada geçerlik ve güvenilirliği sağlamak amacıyla Guba ve Lincoln (1985) çeşitli stratejiler önermektedir. Bunlar uzman incelemesi, katılımcı teyidi, ayrıntılı betimleme, doğrudan alıntılara yer verilmesidir (Akt: Yıldırım ve Şimşek, 2018). Eğitim yönetiminde iki uzman akademisyenin görüşlerinin alınması araştırmacının geçerliğinin ve güvenilirliğinin artırılması amaçlanmıştır. Bu sayede uzman incelemesine başvurulmuştur. Görüşmeler gönüllülük esasına göre yapılmıştır. Görüşmeden önce araştırmacının amacı, yöntemi öğretmenlere açıklanmıştır. Görüşmeler yaklaşık 15-20 dakika sürmüştür. Katılımcılar video ve ses kaydı yapılmasını istemediğinden not tutulmuş daha sonra tutulan notlar öğretmenlere okutulmuş katılımcı teyidi sağlanmıştır. Ayrıca katılımcıların görüşleri ayrıntılı bir biçimde betimlenmiş ve doğrudan alıntılara yer verilmiştir. Bu araştırma için Konya Milli Müdürlüğünden gerekli izinler alınmıştır.

Verilerin Analizi

Araştırmada öğretmenlerle yapılan görüşmeler neticesinde elde edilen verilerin analizinde içerik analizi kullanılmıştır. İçerik analizi elde edilen verilerin daha yakından incelenmesini ve bu verileri açıklayan kavram ve temalara ulaşmasını gerektirir (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Verilerin içerik analizinde tümevarımcı analiz yöntemi kullanılmıştır. Görüşme formundan elde edilen veriler önce bilgisayarda kodlama yapılmıştır. Daha sonra birbirleriyle ilişkili olan kodlar birleştirilerek alt temalar oluşturulmuştur. Bu alt temalardan ana temalara ulaşılmıştır. Bu alt temalar ile ana temalar tablolastırılmıştır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin görüşlerinden doğrudan alıntılara yer verilerek, sonuçlara ulaşılmıştır.

Bulgular

Bu bölümde sınıf öğretmenlerinden elde edilen verilerin analizi sonucu elde edilen bulgulara ve yorumlara yer verilmiştir. Yapılan içerik analiz sonucu ortaya çıkan alt tema ve temalar Tablo 2 gösterilmiştir.

Tablo 2. Araştırmada Ortaya Çıkan Alt Tema ve Temalar

Alt Temalar	Temalar
Evrak, Dosya İnceleme, Dersin İşleyişini İzleme, Derse Katılma, Sınıfın Fiziksel Yapısıyla İlgilenme	Denetim Uygulama Süreci
Olumlu, Olumsuz, Etkisi Yok	Performansa Etkisi
Geliştirilmesi Gereken Yön Yok İletişim, Geri Dönüt Sağlama, Sınıf Yönetimi Bilgisi, Öğretmenlik Meslek Bilgisi	Okul Müdürünün Geliştirilmesini Gereken Yönleri

Denetim Uygulama Sürecine Dair Bulgular

Tablo 3. Denetim Uygulama Süreci

Alt Temalar	Katılımcılar
--------------------	---------------------

Evrak Dosya İnceleme	Ö1,Ö2,Ö3,Ö7
Dersin İşleyişini İzleme	Ö2,Ö5,Ö6,Ö7
Derse Katılma	Ö1,Ö3,Ö4,Ö5,Ö6,Ö7,Ö8,Ö9
Sınıfın Fiziksel Yapısıyla İlgilenme	Ö3,Ö4

Tablo 3'e göre araştırmaya katılan öğretmenlerden 8'i denetim uygulama sürecinde müdürlerin en çok derse katıldıklarını ifade etmişlerdir. Bu konuda öğretmenlerin bazılarının görüşleri şu şekildedir:

Ö1: "İnceleme işi bittiğinde ders akışına katıldı. Öğrencilere birkaç soru sordu."

Ö3: "Birkaç öğrenciye okuma yaptırdı. Türkçe defterine birkaç cümle yazdırdı. Öğrenciler ile kısa bir sohbet etti."

Ö4: "Sınıf içi uygulamalar, ders işleniş basamakları ve bu süreçteki öğrenci çalışmalarını inceledi. Değerler eğitimi ile ilgili öğrenciler ile bir demo çalışma yaptı."

Ö5: "Çocuklarla sohbet etti. Bir-iki soru sordu."

Ö6: "Bir süre ders işleyişimi izledikten sonra çocuklara sorular sordu."

Ö7: "Ders bitimine yakın öğrencilere konularla ilgili birkaç soru sordu."

Araştırmaya katılan öğretmenlerden 4'ü denetim uygulama sürecinde müdürlerin evrak, dosya incelemesi yaptıklarını belirtmişlerdir. Bu konuda öğretmenlerin görüşleri aşağıdadır:

Ö1: "İlk olarak evrak dosyamı istedi. O, evrak dosyamı incelerken ben ders işledim."

Ö2: "Derse geldiğinde ilk iş evrakları inceledi."

Ö3: "Planlama ve ders defterine işlenen konuların paralel olup olmadığını kontrol etti."

Ö7: "Planlar, toplantı tutanakları gibi evrakları isteyerek onları inceledi."

Araştırmaya katılan öğretmenlerden 4'ü denetim uygulama sürecinde müdürlerin dersin işleyişini izlediklerini ifade etmişlerdir. Bu konuda öğretmenlerin görüşleri şu şekildedir:

Ö2: "Sınıfa geldiğinde bir süre ders dinliyor."

Ö5: "Okul müdürü 10-15 dakika ders işleyimizi takip etti."

Ö6: "Geldikten sonra bir süre ders işleyişimi izledi."

Ö7: "Okul müdürümüz ders denetimi için sınıfa geldiğinde öğrencilerle selamlaştıktan sonra arka sıralardan uygun bir yere oturarak dersimi dinledi."

Araştırmaya katılan öğretmenlerden 2'si denetim uygulama sürecinde müdürlerin sınıfın fiziksel yapısı hakkında bilgi aldıklarını ifade etmişlerdir. Bu konuda öğretmenlerin görüşleri şu şekildedir:

Ö3: "Sınıfımın fiziksel yapısı hakkında bilgi aldı."

Ö4: "Fiziki şartların yeterli olup olmadığını denetleyip eksiklerimizi sordu."

Performansa Etkisine Dair Bulgular

Tablo 4. Performansa Etkisi

Alt Temalar	Katılımcılar
Olumlu	Ö4, Ö6, Ö8
Olumsuz	Ö5, Ö7, Ö9
Etkisi Yok	Ö1, Ö2, Ö3

Tablo 4'te görüldüğü gibi araştırmaya katılan öğretmenlerden 3'ü ders denetiminin performanslarına etkisini olumlu olduğunu ifade etmişlerdir. Bu konuda öğretmenlerin görüşleri şu şekildedir:

Ö4: “Farklı bir birey sınıfımın ve benim motivasyonumu olumlu yönde etkiler. Utanma sıkılma, çekingenlik yoktur. Tam tersine o kişiye de çalışmalarımıza katarak daha güzel ve yararlı faaliyetler yapar, ders konuları işleriz.”

Ö6: “Birinin denetiminde yapılan her iş, daha özenli yapılır. Daha dikkatli davranılır. O dersi daha verimli işlemeye çalışırız.”

Ö8: “Öğretmenin motivasyonunu artırır.”

Araştırmaya katılan öğretmenlerden 3’ü ders denetiminin performanslarına etkisini olumsuz olduğunu ifade etmişlerdir. Bu konuda öğretmenlerin bazılarının görüşleri aşağıdadır:

Ö5: “Benim üzerimde olumlu bir etkisi olmadı. Ders ile ilgili planlamamı yaptım ama biraz stres te yaşadım. Ders esnasında da rahat gibi davrandım yalnız heyecanlıydım.”

Ö9: “Okul müdürünün bu denetim uygulamasının benim performansına etkisinin olumlu yönde olduğunu söyleyemem. Bir ders saatinde öğretmenin verimliliğinin ve öğrencilerin başarısının sınanamayacağını, öğretmen ve öğrencilerin stres altında kaldığını düşünüyorum.”

Araştırmaya katılan öğretmenlerden 3’ü ders denetiminin performanslarına etkisinin olmadığını belirtmişlerdir. Bu konuda öğretmenlerin görüşleri şu şekildedir:

Ö1: “Hayır olmadı. Yabancı birinin olması benim dikkatimi dağıtmaz. Odak nokta neyse o an sadece onunla ilgilenirim.”

Ö2: “Benim için müdürün sınıfıma ziyaret etmesi performansımı etkilemez. Her zaman derse hazırlıklı gelirim.”

Ö3: “Okul müdürüm kendisine verilen yetki ve görevi sonucu dersime geldi. Performansına etkisi olmadı. Her zaman nasıl devam ediyorsan aynı şekilde devam ettim.”

Okul Müdürünün Denetim Uygulamasında Geliştirilmesi Gereken Yönlerine Dair Bulgular

Tablo 5. Okul Müdürünün Denetim Uygulamasında Geliştirilmesi Gereken Yönler

Alt Temalar	Katılımcılar
Öğretmenlik Meslek Bilgisi	Ö2,Ö6,Ö9
Sınıf Yönetimi Bilgisi	Ö4,Ö5,Ö7
İletişim	Ö1,Ö6,Ö7
Geri Dönüt Sağlama	Ö3,Ö4
Geliştirilmesi Gereken Yön Yok	Ö8

Tablo 5’e göre araştırmaya katılan öğretmenlerden 3’ü okul müdürünün denetim uygulamasında geliştirilmesi gereken yönler açısından öğretmenlik meslek bilgisini ifade etmişlerdir. Bu konuda öğretmenlerin bazılarının görüşleri şu şekildedir:

Ö2: “Okul denetiminde sadece evrak kontrolü değil, zümreler arası dayanışma ve ortak çalışmaların izlenmesi, okul müdürü tarafından başarıyı artırıcı öğretmen-veli-öğrencilere seminerlerin düzenlenmesi gerekir.”

Ö6: “Dersi iyi değerlendirebilmesi için, o dersle ilgili tüm yöntem, kazanımlar ve işleştikten haberdar olarak gelmelidir. Öğretmenin 20 yıllık meslek hayatını tek cümleyle değerlendirmemeli, o derste izledikleriyle yetinmemelidir.”

Araştırmaya katılan öğretmenlerden 3’ü okul müdürünün denetim uygulamasında geliştirilmesi gereken yönler açısından sınıf yönetimi bilgisi olduğunu belirtmişlerdir. Bu konuda öğretmenlerin bazılarının görüşleri şu şekildedir:

Ö5: “Okul müdürleri sınıf ziyaretleri yaptığı zaman sınıfın ihtiyaçlarını sormalıdır. Eksikler idare tarafından giderilebilecekse yardımcı olmaları gerekir diye düşünüyorum.”

Ö7: “Sınıf eksiklerini, ders araç-gereç ve materyal eksiklerini sorarak bilgi almalı ve temin edilmesini sağlamalıdır.”

Araştırmaya katılan öğretmenlerden 3’ü okul müdürünün denetim uygulamasında geliştirilmesi gereken yönler açısından iletişim olduğunu belirtmişlerdir. Bu konuda öğretmenlerin bazılarının görüşleri şu şekildedir:

Ö1: “Okul müdürü derslere zaman zaman girip öğrencilerle sohbet edip, iletişim kurmalıdır.”

Ö7: “Öğrencilerle tanışmalı, sohbet etmeli, İletişime önem vermelidir.”

Araştırmaya katılan öğretmenlerden 2’si okul müdürünün denetim uygulamasında geliştirilmesi gereken yönler açısından geri dönüt sağlamayı ifade etmişlerdir. Bu konuda öğretmenlerin görüşleri şu şekildedir:

Ö5: “Sınıfın durumu ve görüşlerini paylaşmasını isterdim.”

Ö4: “Sınıfımın fiziki ve öğrenci ihtiyaçlarını benim ve kendi gözünden değerlendirerek geri dönüt sağlamasını isterdim.”

Araştırmaya katılan öğretmenlerden 1’i okul müdürünün denetim uygulamasında geliştirilmesi gereken yönler açısından geliştirilmesi gereken yön olmadığını belirtmiştir. Bu konuda öğretmenin görüşü şu şekildedir:

Ö8: “Bana göre hiç eksik yönü yok.”

Sonuç ve Tartışma

Bu araştırmada okul müdürlerinin ders denetimi uygulaması hakkında sınıf öğretmenlerinin görüşlerini incelenmiştir. Araştırmada denetim uygulama sürecinde okul müdürlerinin en çok derse katıldıkları ve bunu sırayla evrak, dosya inceleme işlemleri, dersin işleyişini izleme ve sınıfın fiziksel yapısıyla ilgilenmenin izlediği tespit edilmiştir. Özellikle öğretmenler okul müdürlerinin derse aktif olarak katıldıklarını ifade etmişlerdir. Akbaşı ve Tunç (2019) tarafından yapılan araştırmada okul müdürlerinin ders denetiminde en çok dikkat ettikleri arasında dersin anlatım şekline önem verdikleri sonucuna ulaşılmıştır. Yeşil ve Kış (2015) tarafından yapılan araştırmada da öğretmenlere göre okul müdürlerinin ders denetiminde en çok dikkat ettikleri arasında dersin sunumu olduğu bunu sırasıyla öğrencilerin derse katılımı ve evrakların olduğu belirlenmiştir. Kazak (2013) tarafından yapılan çalışmada ise öğretmenlerin görüşlerine göre denetmenlerin hangi alanları değerlendirdikleri konusunda en çok yıllık, ünite, günlük ve diğer öğretim planlarıyla ilgilendiği tespit edilmiştir. Araştırmada okul müdürlerinin denetim uygulama sürecinde en çok derse katılmalarının nedeni öğretmen ve öğrencilerin performanslarının ortaya çıkarılması olabilir.

Araştırmada ulaşılan diğer bir sonuç ise okul müdürleri tarafından yapılan ders denetiminin öğretmenlerin performanslarına etkisinin olumlu yansımalarının olduğu gibi olumsuz ve etkisinin olmadığı şekilde görüşler belirlenmiştir. Yeşil ve Kış (2015) yaptığı araştırmasında ders denetiminin öğretmenlerin gelişimine katkısı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ders denetiminin öğretmenlere en fazla katkısının eksiklerini görmesi olduğunu belirlemiştir. Konan ve Yılmaz (2018) tarafından yapılan araştırmada ise öğretmen performans değerlendirilmeleri konusunda öğretmenlerin çoğunluğunun olumsuz görüş taşıdığı belirlenmiştir. Özellikle değerlendirmenin adil ve objektif olmadığı ve öğretmenlerin morallerinin düştüğü şeklinde görüşler tespit edilmiştir. Bu araştırmada elde edilen sonuca göre okul müdürleri tarafından yapılan ders denetiminin öğretmenlerin performanslarına etkisi konusunda görüşler farklıdır. Olumlu yansımaları olarak öğretmelerin verimliliğini ve

motivasyonunu artırdığı, olumsuz şekilde öğretmenlerin stres yaşadığı ve öğretmenlerin performansına etkisinin olmadığı şeklinde görüşler elde edilmiştir.

Araştırmada son olarak okul müdürünün ders denetimi uygulamasında geliştirilmesi gereken yönler olarak okul müdürlerin öğretmenlik meslek bilgisi, iyi iletişim, sınıf yönetimi bilgisine sahip olmaları gerektiği, geri dönüşü sağlama ve geliştirilmesi gereken yönleri olmadığı şeklinde görüşlere ulaşılmıştır. Yeşil ve Kış (2015) tarafından yapılan araştırmada ders denetimi yapacak kişide bulunması gereken nitelikleri en fazla alan bilgisi ikinci sırada ise öğretmenlik meslek bilgisi olarak tespit edilmiştir. Akbaşı ve Tunç (2019) tarafından yapılan araştırmada ise ders denetimi yapacak kişide bulunması gereken özellikler açısından en fazla objektiflik ikinci sırada tecrübe olarak belirlemiştir. Bu araştırmada okul müdürlerinin ders denetimi konusunda geliştirilmesi gereken yönleri öğretmenlik meslek bilgisi, iyi iletişim ve sınıf yönetimi bilgisi ön plana çıkan öğretmen görüşleridir. Özellikle öğretmenler kendilerini denetleyecek olan okul müdürlerinin alanında uzmanlaşmış, yeterli bilgiye sahip olmasını istemektedirler.

Öneriler

Sınıf öğretmenlerinin ders denetimine ilişkin görüşlerinin incelendiği bu araştırmada elde edilen bulgular doğrultusunda şu öneriler getirilebilir: Bu araştırma nitel araştırma yöntemiyle yapılmıştır, aynı konu ile ilgili daha büyük örneklem grubuyla nicel araştırmalar yapılabilir. Ders denetimi konusunda karma yöntemler kullanılarak araştırmalar yapılabilir. Okul müdürlerine denetim, sınıf yönetimi ve iletişim konularında üniversitelerin eğitim fakülteleri ile eğitim bilimleri bölümleri ve Milli Eğitim Bakanlığı işbirliği yaparak hizmetiçi eğitimler ve seminerler verilebilir.

Kaynakça

- Akbaşı, S. ve Tunç, Z. (2019). İlkokul öğretmenlerinin müdürlerin ders denetimine ilişkin görüşlerinin değerlendirilmesi. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(3), 75-92.
- AlBar, A. M. (2012). An electronic supervision system architecture in education environments. *European Journal of Business and Management*, 4(8), 140-148.
- Aydın, M. (2014). *Çağdaş eğitim denetimi* (6.baskı). Ankara: Gazi Kitabevi
- Badau, K. M. (2014). The role performance of the inspectorate division of the ministry of education in inspecting secondary schools in Adamawa state of Nigeria. *World Journal of Education*, 4(4), 70-80. DOI: 10.5430/wje.v4n4p70
- Başar, H. (2000). *Eğitim denetçisi* (5. Basım). Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Birel, F. ve Erçek, M. (2019). Okul müdürlerinin ders denetimine ilişkin görüşleri. *Uluslararası Liderlik Çalışmaları Dergisi: Kuram ve Uygulama*, 2 (3) , 169-177.
- Bursalıoğlu, Z. (2005). *Okul yönetimde yeni yapı ve davranış* (13. Baskı). Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Dönmez, B., & Demirtaş, Ç. (2018). Okul müdürlerinin ders denetimi görevlerine ilişkin okul müdürleri ve öğretmenlerin görüşleri (Adıyaman ili örneği). *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 10(29), 454-478.
- Drake, J.M. (1984). *Improving teacher performance through evaluation and supervision*. Paper presented at the annual meeting of the National Association of Secondary School Principals. ED 250 782
- Ekundayo, H.T., Oyerinde, D.O., & Kolawole, A.O. (2013). Effective supervision of instruction in Nigerian secondary schools: Issues, challenges and the way forward. *Journal of Education and practice*, 64(8), 185–190.
- Ergen, H. ve Eşiyok, İ. (2017). Okul müdürlerinin ders denetimi yapmasına ilişkin öğretmen görüşleri. *Çağdaş Yönetim Bilimleri Dergisi*, 3(1), 2-19.
- Eya, P. E. and Chukwu, L. C. (2012). Effective supervision of instruction in Nigerian secondary schools: Issues in quality assurance, *Journal of Qualitative Education*, 8 (1).
- Kazak, E. (2013). Ders denetimindeki uygulama farklılıklarına ilişkin öğretmen görüşleri. *Anadolu Eğitim Liderliği ve Öğretim Dergisi*. 1(1), 15-26.
- Konan, N. ve Yılmaz, S. (2018). Öğretmen performans değerlendirmeye ilişkin öğretmen görüşleri: bir karma yöntem araştırması. *Millî Eğitim Dergisi*, Sayı 219, 137-160.

- Merriam, S.B. (2013). *Nitel Araştırma*. (Selaattin Turan, Çeviri Editörü). 3. Basımdan Çeviri. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Resmi Gazete, (2014). *Milli Eğitim Bakanlığı rehberlik ve denetim başkanlığı ile maarif müfettişleri başkanları yönetmeliği*, (Tarih: 24.05.2014, sayı: 29009).
- Seçen, A. (2010). *İlköğretim okullarındaki denetim uygulamalarının değerlendirilmesi*. Ankara: MEB.
- Şişman, M. (2012). *Öğretim liderliği* (4. Baskı). Ankara: Pegem A Yayınları.
- Taymaz, H. (2011). *Eğitim sisteminde teftiş* (8.baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Ünal, A. (2016). Yeni nesil denetim. M. Yavuz, (Ed.), *Yeni nesil okul içinde* (ss.223-304). Konya: Eğitim Yayınevi.
- Yeşil, D. ve Kış, A. (2015). Okul müdürlerinin ders denetimine ilişkin öğretmen görüşlerinin incelenmesi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 2(3), 27-45.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2018). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (11. Baskı) Ankara: Seçkin Yayıncılık.